

List izhaja vsak petek

in velja s poštnino vred in v Gorici domu poslan: za celo leto 3 gold., za pol leta 1 gold. 50 s., za četrt leta 80 sold. — Kdor sam po-nj pošilja, plača 2 g. 50 s. Za ude nar. - pol. društva „Gorica“ je cena določena, kakor za druge naročnike. Posamezni listi se prodajajo po 6 sold. pri knjigarju Soharju na Travniku.

GLAS

Naročnina in dopisi

naj se blagovoljno pošiljajo opravniku in sovredniku **Antonu Laknerju**, v Studenic, Furlano-vi hiši števil. 8 III. nadstropje. Vse pošiljatve naj se **frankujejo**. Rokopisi se ne vračajo. Oznani se sprejemajo. Plača se za navadno vrstico, če se naznanilo samo enkrat natisne, 8 sold., če dvakrat, 12 s. če trikrat, 15 s.; za kolek vsakrat 30 s.

Lokovec nad Kanalom.

Lokovec, prav „rajski“ Lokovec nad Kanalom mora dati povod današnjemu članu na tem mestu. Kdó bi bil kedaj mislil, da pride ta vas, ali prav za prav zmes posamnih po skalovji raztresenih hiš, do take časti! Kako je prišlo do tega? — Na roženkransko nedeljo, 5. oktobra t. l., so blagoslavljali v Lokovcu „križev pot“ in dva stranska oltarja. Nekaj dni po tej svečanosti pride lokovšk kramar v Gorico. Gospodič mladoslovenske stranke, toraj „Sočan“, ki časih tudi „Narodu“ dopisuje, pride — po naključbi ali nalašč, ne vemo — z njim v dotiko ter ga po nekim ljudem prirojeni navadi popraša: „Je kaj novega pri vas?“ Pové mu, da so imeli doma nenavadno cerkveno svečanost, pové mu ob enem pa tudi, da so se fantje nekoliko opili in zlasali. To je bila prava mana za želodec tega gospoda. Zdaj te pa imam, si misli, ti črna drhal, ki si nam na dan volitve vodo kalila. Vzame klobuk, gré domov, poišče peró in spiše „Narodu“ „iz Lokovca nad Kanalom izv. dopis o cerkveni manipulaciji in njenih nasledkih.“ —

Nam, ki Lokovec poznamo, se je to brž sumljivo zdelo, zato smo „Nar.“ dopisnika v „Glasu“ nekoliko po prstih krenili. Da bi bil pameten, bi bil lepo mol-

čal in si mislil: „svet vendar ni tako neumen, kakor si ga jaz mislim.“ Pa ni mogel jezika za zobmi držati in pero, ki je v kotu brez dela ležalo se mu je tudi smililo; zato sede in to le napiše: „Kdor se utaplja, segne po vsakej bilki, da bi se rešil Tako dela tudi naša mežnarska stranka. Pokazali smo v „Slov. Nar.“ 27. okt. ravnanje našega „gospoda.“ Goriški „Glas“ pa nam hoče vse lepo gladko utajiti: A faktum je, kar smo pisali — in tako je bilo, pa nič drugače, — če je prav tiskovni pogrešek šifre K. namestu J.“

Koliko je na tem „pojasnilu“ resničnega, razvidimo iz današnjega v resnici „izvirnega“ dopisa iz Lokovca, toraj nam ni treba nič več govoriti; le to vprašamo omenjenega gospodiča: povejte nam, kje vam „hočemo vse lepo gladko utajiti“, kar ste o Lokovčenih lagali? Vzemite še enkrat v roko 44. št. „Gl.“, pogledjte „razne vesti“ pa recite: opekeli si se Janez, obriši se lepo gladko pod nosom.“

Našim bralcem priporočamo to kar je „Narod“ 29. okt. pisal, kar smo mi omenili (v 44. št.) in pa kar danes č. g. vikar lokovški pripoveduje — v resni prevdarek. Ta „Narodov“ dopis prav lepo znači našo mladoslovensko svojat. Nič jej ni tako vmazano, pa tudi nič tako sveto, da ne bi zlorabila za svoje proklete namene:

cerkev psovati in duhovščino grdati. Če se kje kaj blizo cerkve godi, cerkev je kriva, posujte jo, v blato s „farjem!“ Lepa prihodnost se nam kaže, fajni „omika“ se nam obeta. Nam na sramoto moramo reči, da se kaj tacega le pri tistih ljudeh godi, ki se Slovenci imenujejo. Če bo to še kaj časa trajalo, bogme! sramovati se bomo morali pred svetom, da nas je slovenska mati povila. Pride čas, da bo vsak pošten Slovenec, ki je za narod živel in delal, slovensko pero zavrgel, Nemcev ali Lahov se oklenil, ali pa za zapečkom zdehal in govoril: Vsem se dá pomagati, le Slovincem ne!

Dopisi.

Iz Lokovca nad Kanalom, 8. novembra. — („Narod.“-mu dopisniku v odgovor.) — „Slov. Narod“ je prinesel 29. okt. izviru (!) dopis iz Lokovca gledé nabiranja denara za „križev pot.“ Dopisnik se je podpisal s črkami B. V. r, ki se vjemajo z imenom in priimkom: Blaž Vinkler. — Ta mož zna komaj za silo brati, pisati pa nič, razen svojega imena in priimka. „Sl. Nar.“ mu je španjska vas, kajti on tega lista ne bere, da, še slišal ni, da ta list po svetu roma in muhe lovi. Vrh tega pa še zagotavlja, da ni nikogar pooblastil, da bi v njegovem imenu v kak časnik pisal in pravi, da bi prav rad vedel, kdo je oni dopisnik, ki v njegovem imenu pošlene Lo-

Listek.

Clovek.

Med vsemi pozemeljskimi stvarmi je naj lepša in naj popolnša stvar, verhunc vseh drugih, človek. On ima od vseh družih stvari nekaj na sebi, kakor govori sv. Gregori papež; ima bitje, kakor kovanine, živí kakor rastljine, čuti kakor živali, umeva kakor duhovi. Res da ima telo, po katerem je dokaj podoben živalim; pa ima tudi neumrljivega duha, ali kakor sploh pravimo — dušo, po kateri vse živali zeló zeló nadvišuje. Človek je dvojnato bitje, telo in duša; duša je duh, ki se samega sebe in Boga zaveda, je svoboden in se dá vedno bolj omikati, vstvarjen za neskončen namen, mora pa v vsak čas pozemeljskega sè svojim telesom združen biti. Tako nas uči vera. Zavest svojega bitja, zavest svoje telesne in dušne zmožnosti je v človeku tudi zares tako živa, da še celo divjaki v Amerikanskim gojzdim in po raztrešenih otokih

tihega morja dušo od telesa ločijo, in tedaj verujejo na neumrjočnost. Vsak pametni človek spozna resnico teh besed; in kedar se nahaja človek, ali tudi kako ljudstvo, ki ne veruje ne na neumrjočnost, ne na duha, tedaj se mora reči, da je blizo pogina. Posamezne osebe se skušajo obupljivemu dolgemu času svojega čisto živalskega bitja vsaka po svoje odtegniti: nekteri nahajajo svoje veselje v tem, da podirajo, in vero spodkopujejo, ter tako ljudi nesrečne delajo; drugi se vržejo v vertinec sproženih strasti, bodi si častiželjnosti, bodi si nesene slastnosti; zopet drugi se kar sami morijo. Pri ljudstvih vidimo v tem slučaju iste prikazni, le samomor se tu kaže v podobni vednih prekucij in nedsebojnih vojsk.

Da je človek za kaj višega vstvarjen, more se spoznati uže iz njegove telesne podobe. Njegovi možgani so večji, kakor pri kateri koli drugi živali, in so umetniše zloženi; po njegovih kostéh, in po njegovem obrazu soditi, zamore vsakdo spoznati, da mora človek po konci hoditi, in da ne

gleda k tlam kakor brezumna živina, ampak na kviško; njegove roke so tako vstvarjene, da mu je mogoče, posluževati se vse naravo okoli sebe, kakor se mu ljubi, in umetnik postati; njegov sapnik je tak, da more govoriti, svoje misli in čutljeje drugim na znanje dajati, in da zamore s sebi enakimi v družbo stopiti in s združenimi močmi za občen cilj delati. Vsi njegovi občutki so v harmoničnem soglasji, tako da zamore vse, kar ga obdaja, veliko popolnše in bolje spoznati, kakor ktera koli si bodi žival: pri živalih se more le kakšenkoli posebnost zapaziti, da imajo ta ali uni občutek veliko bolj razvit, zato da se zamorejo v življenji ohraniti, in da njih rod ne pogine. Njegovi zobje pa prebavljalo so taki, da se lahko živi s tem, kar mu ponuja rastlinstvo, in tudi s tem, kar mu živalstvo daja; to, in pa njegova sposobnost, da lahko prenaša isto tako naj večjo vročino, kakor naj večji mraz, je vzrok, da človek povsod na celem okrogu živi, od polutnika ali ekvatorja noter do

kóvčene in njihnega dušnega pastirja tako nesramno pred svetom črni. Toda to bo težko pozvedel, kajti dopis kaže, da mora biti dopisnik daleč proč od Lokovca doma, ker so mu lokovške razmere popolnoma neznane. Da ni Bl. Winkler z dopisom v nobeni zvezi kaže že to, ker je on gospodar krčme, o kateri „Sl. Naroda“ dopisnik tako maločastno govori. — Zdaj pa ad factum, o katerem omenjeni dopisnik toliko ropotá:

Res je, da sem fantom na srcé polagal, naj zbirajo med seboj denar za toliko potrebni „križev pot“, kar so tudi z veseljem storili. Sicer pa to nabiranje denara ni dalo nobenega povoda k sovražtvu med gorenjimi in dolenjimi fanti, vsled kterega bi se bil moral vneti med njimi „strašen boj“, kterega „Narodov“ dopisnik tako živo mala in čigar vzrok mojemu oznanilu v cerkvi pripisuje. Kar se tiče „strašnega boja“ omenim to. Bil je majhen pretep med samimi gorenjimi fanti, pa ne na roženkransko nedeljo (5. okt.), ampak nedeljo pozneje. Tudi ni res, da sta bila dva fanta takoj smrtno ranjena, le eden je bil nekoliko potolčen, je pa po odhodu družih brž sam vstal in domov šel. Ravno tako tudi ni res, da okrajna sodnija ta dogodek preiskuje, vsaj do zdaj se o tem nič ne vé. Tako se je godilo, pa nič drugače.

In zastran tega dogodka me napadate, vi „lokovski“ (!) dopisnik! Ali sem morda policaj ali žandarm, da bi moral povsod biti, kjer se ljudje kregajo in kvasajo? Pa mi porečete: Molčati si imel v cerkvi, pa bi bilo vse prav! Dobro! Da ni bilo moje oznanilo tega krivo, sem Vam že povedal, toda oprostite, če vam na vsa usta povém, kaj vas naj bolj greje: vi ste eden tistih, ki nimajo nobenega pojma ne o cerkvi ne o rečeh, ki so cerkvi potrebne; vrh tega tudi kažete, da Vam je svrha vse omike duhovščino črniti in vse, kar je našemu ljudstvu svetega in dražega po blatu valjati.

Da so Lokovčeni drugače delali, kakor vam vaša „vera“ velevala, tega ne morete prenašati, zato se hudujete.

obeh tečajev ali polov, to je, da je človek v resnici posestnik in gospodar vosoljne zemlje. Njegovo dolgo otroštvo, njegova nepomagljivost in popolna nezmožnost, braniti se, dokler ni doraščen, in potrebnost odgojenja sili človeka k družinskemu življenju, po katerem se od neumne živine loči. Raznosti telesnega skladu in barve pri človeku niso tako velike, da bi se moglo po pravici soditi in trditi, da niso vsi bratje med seboj, ki so imeli v prvem začetku enega samega očeta in eno samo mater. Ako se nahajajo v naših časih prirodznanci, kateri sicer trdijo, da vsi psi, dasi toliko med seboj različni, vendar v začetku od enega samega para izhajajo; pri človeku pa tega depuščati nočejo, marveč učijo, da niso vsi ljudje otroci Adamovi: mora se reči, kar tudi oni sami spoznavajo, da se hočejo svetopisemski povesti o začetku človeštva ustavljati.

Gotovo je sicer, kar tudi sv. pismo uči, da so vsi ljudje Adamovci; vendar pa se dajo, po Blumenbachu, vsi v pet plemen

Tudi čenčá ta „Narodov“ dopisun o nevednosti Lokovčenov.

Potrudite se k nam, pa boste drugače pisali ali pa — molčali. Šole res nimajo Lokovčeni, (zakaj ne, vedó le oni, ki lego tega kraja poznajo) vendar so pridni in prebrisani rokodelci, ter imajo, čeravno ne znajo ne brati ne pisati, več soli v glavi, nego vi „Narodov“ dopisun.

Janez Jug,
vikar.

Iz Kota nad Kobaridom, 9. novembra. — Kobaridu so nove šolske postave obilna sreča. — Da je ta terditev resnična, razvidi se iz tega, koliko da županiji Kobarid in Idersko, spadajoči v isti šolski okrog, plačujete šolskega davka, koliko pa da jima pride iz okrajnega šolskega zaloga vsako leto v prid.

Županija Kobarid je plačala leta 1872 po 30% — 512 gl. 51½ kr., županija Idersko pa 422 gl. 24 kr., toraj obe skupaj 934 gl. 75½ kr. Pretečeno šolsko leto 1872/2 je stala Kobaridska šola (dva učitelja, in ena učiteljica, najemščina šolskega poslopja i. t. d) 1928 gl., če sem bil prav podučen. Toraj je Kobaridska ljudska šola v enem samem letu 993 gl. 25 kr. več stala, kakor je dotično ljudstvo šolskega okroga v ta namen plačalo.

Če bode tako šlo od leta do leta, bode moral Kobarid po vsej dolžnosti hvaliti in blagrovati nove šolske postave, ki so mu zares velik blagor naklonile. Odkod pa prihaja Kobaridu taka čedna svota za njegovo šolo? Kterim šolskim krajem ostaja vsako leto čez lastne šolske potrebe toliko denarjev za srečni Kobarid? Ali se mari ne steka ta denar iz ubožniških občin za premažnejši Kobarid? Poglejmo en malo.

Če tudi ljudstvo visoke šolske davke plačuje, vendar ni še, in tudi ne bo še tako brž toliko denarja skupaj, da bi se mogle povsod redne šole ustanoviti, kakoršne nove šolske postave zahtevajo. Zato je tudi tominsko okr. svetovalstvo do sedaj samuč v treh krajih tri nove svetne učitelje postavilo in dve učiteljici, eno v Kobaridu in eno v Tominu.

ločiti. 1.) Ljudje kavkaškega plemena so bele barve, rudečih lic, visocega čela, ravnega nosa, rusih, rujavih ali črnih las, velikih oči, ki so ali modre, ali sive ali pa črne itd., in živijo v zapadni Aziji, v polnočni Afriki, v Evropi, in iz Evrope so se po cellem svetu razširili. 2.) Malajsko plemo ima rujavkasto barvo, dolge, goste, kodraste lasé, velika usta, širok nos, velike črne oči, je krepkega trupa, in je sploh s kavkažkim plemenom v naj bližji zvezi. 3.) Ljudje ameriškega plemena so rudečkastorujave barve, ozkega čela, dolgih las, tanke brade. 4.) Mongolsko plemo je rumene barve, temnorujavih majhnih oči, črnih kocastih las, majhnega nosa, velikih ust; živijo v srednji in polnočni Aziji in pa v severni Ameriki. 5.) Etijsko plemo ima črno polt, potlačen širok nos, kolraste volnate lasé in živijo v srednji in južni Afriki in po mnogih otokih indijskega morja. Iz pomešanja ljudi enega plemena z drugimi je postalo neštivilno mnogo podplemen, ki se ne dajo lahko več gotovo ločiti. Kavkaško

Vprašam pa, ali ne hi bilo bolj potrebno v enem ali drugem večem šolskem okrogu enega rednega svetnega učitelja postaviti, nego pa Kobaridu učiteljico preskrbeti? *) Ali ni večja potreba v taci krajih šole vstanovljati, kjer jih do sedaj sčino ni bilo, kakor pa Kobaridu k dvema učiteljema še učiteljico dodati? Kje so enaka bremena, enake pravice, enak prid! Ali bodo manjše, po nobenem svetovalcu zastopane občine le plačevale, druge večje pa sè svetovalci obilno obdarjene (Kobarid ima 3, če g. Uršič ni odstopil, kakor se je govorilo, Tomin pa 5) deloma za-se obračale, kar one revne dokladajo? Ali je to pravično in nesebično? Ali je to po duhu in namenu novih šolskih postav, ki so v tem obziru gotovo zelo dobre in modre, da želijo pospeševati splošno ljudsko omiko ne samo po nekterih trgih, nego sploh po vsi deželi? —

Poglejmo samo kako se ubogim Kobarjem v tem obziru godí. Kdor je kedaj po Kotu hodil, prepričal se je z lastnimi očmi, da je ta kraj precej reven in ljudstvo sploh ubožno in gledé tudi kmečkemu ljudstvu petrebne omike in vednosti zaostalo. In temu se ni čuditi, ker v Kotu ni bilo do novjših časov nobene šole (Kred izvzamem), tudi za silo ne. V Kotu so tri občine: Kred z blizo 1546 stanov., Sedlo z 2963 in Breginj z 1247 stan., skupej 3.756 stanov. Te tri občine so plačale leta 1872 šolskega davka: Kred 521 gl. 49 kr., Sedlo 226 gl. 12 kr. in Breginj 343 gl. 56½ kr. skupaj 1.091 gl. 17½ kr.—; v primeri z Kobaridom in Iderskem samo 156 gl. 42 kr. več., poslednji dve občini štejete pa le okoli 2000 stanovalcev. Po tem šolskem davku se sme računiti, da imajo Kobaridei in Idereci primeroma ljudstva tretjino več premoženja kakor Krejci, Seljani in Breginjci. Vprašam zdaj, ali ima ubožniši sosed svojega premožnišega sosedá v šolskih stroških zakladati, ali narobe?

Ali ni to narobe svet, kakor se godi? Na mesto, da bi premožniši Kobaridei pod

*) Bodimo pravični! Učiteljica v Kobaridu je prav prav potrebna, toda tudi g. dopisnik prav logično govori. — Ur.

pleme po sodbi vseh učenih mož vsa druga plemena v vsakem oziru prekosuje; temu plemenu najbliže je malajsko plemo; na naj nižji stopnji stojé zamorci. — Vendar pa moramo reči, da celo učenjaki v tej reči niso še edinih misli. Blumenbach je tu omenjenih pet človeških plemen ločil, v poznejših letih pa je v sama tri plemena skrčil, to je, v belo, černo in brvno plemo. Drug učenjak, Cuvier, loči tudi le tri plemena, ki se pa ne vjemajo z Blumenbachovimi, on loči namreč kavkaško, mongolsko in etijsko plemo. Neki Bory de St. Vincent spoznava pa samo dve plemeni, to je, ljudi s kodrastimi lasmi, in ljudi, ki nimajo kodrastih las. — Naj bolje je še reči: Vsi ljudje skupaj niso kakor eno samo plemo, ker so vsi Adamovci.

pazduho segli svojim ubožnišim sosedom v Kotu, oni lepo lepi znesek šolskega denara, kojega ubogi Kotarji plačujejo, na-se potegnejo.

Kajti gotovo je, da tri Kotarske občine še polovice tega niso v svoj šolski prid nazaj dobile, kar so v treh letih plačale. Tako se godi deloma tudi drugim občinam tominskega šol. okraja.

Ali Kobaridcem to še ne zadostuje, da od družih občin, če tudi le posredno iz okr. šolskega zaloga, na leto blizo 1000 gl. za svojo šolo prejemajo, tem več v skerbí, da bi take za-nje jako ugodne razmere znale tudi kedaj prenehati, prizadjali so si letos vse, za tuje denarje si pridobiti še lastno šolsko poslopje, kajti posebno nekteri dobro razumevajo nemško prislovico: *Man muss sich Pfeipfen schneiden, so lang man im Rohr sitzt.* —

To se jim je deloma tudi posrečilo, ker so se za to poganjali o prav ugodnem času. Kobaridei in Tominci pa tudi marsikaj lahko dosežejo, ker imata terga Kobarid in Tomin polovico okr. šolskih svetovalec (8).

Dne 14. okt. je komisija okr. šolskega svetovalestva dotično poslopje v Kobaridu ogledala, za pripravno spoznala in s posetnikom kupno pogodbo naredila — za 6000 gl., kakor se mi je pravilo. —

Toraj ne bodite v strahu, ve kobaridskemu in tominskemu šolskemu okrogu sosedne občine, vaš denar se ne zgubi. Ne manjka ljudi, ki prav dobro vedó, kam ga je treba vtakniti. V kobaridsko in tominsko šolsko poslopje se zazida 14.000 gl., pa je! Vi okoličani lahko čakate, že pride vrsta tudi na vas. Če tudi nimate skoro v nobenem šolskem okrogu sobe, ki bi bila po šolski postavi vsaj deloma pripravna za šolo, če tudi vaši otroci z ubogim učiteljem vred po tesnih, temnih šolskih izbičah veliko terpe in lahko tudi zdravje izgubijo, le voljno prenašajte, se posebno vi občinski zastopi, katerim je občinski blagor zaupan, — saj veste, da krivico voljno terpeti je Bogu se posebno ljuba čednost. Kadar bodo trgi in drugi imenitni kraji z vsemi šolskimi potrebami oskrbljeni, potem ni dvomiti, da se bodo deželni očetje tudi na vas ozrli, ter v vaš prid obrnili, kar bode ostajalo.

Ali vsako človeško upanje ima v sebi tudi bojazen, da bi človeka njegovo upanje ne goljufalo, da morda ne bo dosegel, česar se nadja. Če morda vam upajočim in čakajočim vaše nade mala bojazen zatemnuje, je to naravno in precej opravičeno. Da ni pod solncem nič popolnega, temveč vse spremenljivo, to je tudi slehernemu znano. Tako tudi novim šolskim postavam ni zagotovljen vekovit obstanek, še manj pa nespremenljivost, se posebno kar se tiče §. 38 post. od 5. maja 1870, ki je prav raztegljiv in se lahko izvršuje tudi proti duhu temeljnih in bolj natančno določitnih §§ 62. in 64. post. od 14. maja 1869.

Kdor bo dolgo živel bo še marsikaj doživel. — Sedanji rod bode pa težko dočkal, da bi vsaj večí šolski kraji, če ne že vsi po postavi zavezani, imeli lastna primerna šolska poslopja in redne učitelje, če uboge občine ne bojo dobile od drugod zdatne pomoči; samuč šolski davek, ako-

ravno že zdaj za ljudstvo težko breme, v ta namen ne bode zadostoval. Videant consules!

Iz ipavske doline 11. nov. — Za kmeta je dandanes prav huda. Skoro vsaka letina je slaba, davki vsak dan rastejo, s čem si bo toraj pomagal! Nekaj novega so si umislili: vino so začeli *peteotizovati*. S tem si kmet lahko veliko prihrani in pridobi, če pametno ravna, t. j. če ne meša *peteotizovanega vina z drugim naravnim vinom*. Raznesla se je letos po Kranjskem novica, da napravljajo *Ipavci* in *Brici* iz vode umetno vino, da ga potem z *naravnim* mešajo in drago prodajajo. Znabiti, da so nekteri to storili, toda večina dela drugače. Naši ljudje umetno vino doma pijejo, kupcem pa pravo vinsko kapljico ponujajo, ker dobro vedó, da drugače kupcem enkrat za vselej vrata zaprejo.

Toraj kupci s Kranjskega, ne strašite se, naša ipavska dolina vam bo dajala tudi letos pravo vinsko kapljico.

— x. —

Ogled.

Avstrija. Dne 5. t. m. je bral cesar vpríčo obeh zbornic prestolni govor. Prestolni govor sestavijo po ustavnih šegah ministri, in mu dajo tedaj tisto barvo, katero hočejo in katero oni sami imajo. Po tem gre soditi tudi letošnji cesarjev govor. Dosedaj je bila navada, da je cesar vsakrat omenil potrebo porazumka s tistimi narodi, kateri se ne udeležujejo državnega zbora, letos ni nič omenil niti o Čehih, niti o gališki resoluciji in to imajo mnogi — ustavoverci — za pomenljivo, za znamenje, da se ni treba več ozirati na opozicijo, z novim drž. zborom da jej žila podvezana. Nam pa se zdi, da naroda 5 milijonov duš ni moč tako lahko prezirati. Čehi sami pravijo: Kakor smo odpravili že dvoje državnih zborov (Schmerlingovega in Giskrinega), tako bomo s pasivnim svojim vporom tudi tretjemu kos. Sicer pa so in ostanejo nenazočí Čehi in Moravani vselej v zvezi s tistimi oddelki opozicije, kateri so šli v zbor in ki stojé pod vodstvom grof Hohenwartovim. — Zbornica poslancev se zdaj uravnjuje; izbrala si je predsednika in 2 podpredsednika. Za predsednika je z 205 glasovi izvoljen *dr. Rechbauer* ustavoveren naprednjak (mladonemec, prusak), naj radikalniši prvosednik med vsemi, kar jih je poslanska zbornica doehmal imela. To kaže, kam pes taco moli! Izmed oddanih listkov je bilo 28 belih (nepopisanih). Ti prihajajo bržkone od pravne stranke Hohenwartove, 20 jih je kazalo imé Brestel (bivši minister). Podpredsednika sta Vidulič in Pillersdorf. Mikavno je dalje to, kako se „klubi“ uravnjujejo. Vstavoverna levica razpada na „naprednjaški“ klub (skrajni, mladonemški, demokratični levičniki) in klub „levičnikov“, ktera sta pa dobra brata, samo da je drugi zmerniši od prvega. Na naj skrajniši leviici so pravi „demokrati“, pa jih ni veliko; „levo središče“ je tudi

poseben klub. Na desnici so Poljaci, Rusini, pravna stranka, *) slovenski narodnjaki itd. (Več o tem, kedar bo vse urejeno in jasno.) — Dne 11. t. m. je predložila vlada načrt postave zastran *zajema* (posujla) v srebru, katero seže lahko do 80 milijonov gold. Nekaj tega srebra hoče dati vlada narodni banki, da izda ona za toliko bankovcev; nekaj denarja pa misli posoditi trgovcem in obrtnikom, da se po „krachu“ zopet kolikor toliko opomorejo. En del pa ostane za podpiranje železničnih podvzetij **). Ljudje, ki o teh denarskih stvareh kaj umejo, prerokujejo, da se bode po tem takem obračanju denarja začelo ponavljati prav to, čemur hoče ministerstvo sè svojo denarno pomočjo v okom priti — namreč tisti „švindeli“, ki je letošnji „krach“ vzročil. Še tega bi manjkalo, saj je posojilo samo na sebi že žalostna reč, tem bolj če nam res *pruska* vlada srebra posodi in nas tako pod se spravi. Minister baron De Pretis sam je neki rekel, da od pruske vlade denar vzeti, bilo bi toliko, kakor podvreči se njeni viši oblasti. — Prvo imenitno dejanje obeh zbornic bo *adresa*, (odgovor prestolnemu govoru). V posl. zbornici je stavil nasvet, da naj se pošlje cesarju *adresa*, Herbst; v gosp. zbornici pa *Furstenberg*. O priliki, ko se bode pretresala *adresa* razvije gotovo tudi vsa opozicija svojo zastavo. Tu moramo omeniti, kar „Narod“ čenča, da Hohenwart, namreč, namerava politično stranko osnovati, a ne *klerikalne*. Ve li „Narod“ kaj je „političen“? On misli res, ali se dela, kakor da bi mislil, da ona stranka, katero on „klerikalno“ imenuje, nima nujniše skrbi, nego papežu svetno oblast povrniti!! Se ve, da! prav *avstrijskemu* parlamentu prestopa kot prva in glavna naloga — omenjena rimska zadeva! Hohenwart bo že vedel pod kako zastavo ima v sedanjem položji zbrati vprano stranko. Gotovo pa bode njegovo krdelo vsaj v tem tudi „klerikalno“, da ne bo v verskih vprašanjih, ki pridejo (vsled obljube v prestolnem govoru) v tej sessiji na vrsto, trebilo v tisti rog, kakor levičarji, naprednjaci in — Vošnjak.

Kakor v državni zbor, tako ne pojdejo Čehi tudi v *deželni* zbor ne. Oni hočejo goniti dosledno svojo passivno politiko.

V tem pa, ko Čehi s čudovito stanovitnostjo passivni vpor nadaljujejo, zgodilo se je na *Ogerskem* nekaj temu nasprotnega. Levica ondašnjega državnega zbora, ki je Deakovecem in vladi vedno nagajala sè svojimi zahtevanji, segajočimi čez pogodbo l. 1867, in sploh v mnogih ozirih — premislila se je zdaj in sklenila, da se noče več tako strogo vpirati, kakor do sedaj. Za zdaj hoče biti z malim zadovoljna da le se jej pokaže, da jej bode v prihodnje mogoče, kaj več doseči. Načelnik tej stranki je Koloman Tisza. Njen sklep od 7. t. m. utegne magijarsko strankarstvo vse prekueniti, tako, da se zborne in politiške stranke drugače uredijo, ko do zdaj. Ogerski zbor se je pričel 8. t. m.

*) Hohenwartov klub se imenuje klub „desnega središča“ in bo štel k večjemu kakih 50-40 udov.

**) Naša predelska pa menda ne pride na dnevni red tudi po novem letu ne

Vnanje države. Nemčija. Na Pruskem so bile nove volitve za deželni zbor, ki se je pričel 12. t. m. Pruski zbor šteje vse polno strank in strankic. Nekatere so po novih volitvah po nekaj poslancev pridobile, druge pa zgubile. Skor vse so zgubili starokonservativci: priraslo jih je naprednjakom 10, narodno-liberalcem 35, katoličanom 27 (primeroma naj več; poprej so jih imeli le 60). — Govori se, da nadškofa Ledohovski-ga „vlada“ ob službo dene! Na Pruskem je zdaj vse mogoče. — Namesti Roona je spet Bismark državnega ministerstva predsednik.

Francosko. Od kar je grof Chambord znano svoje pismo pisal, je položje vse drugo in nič kaj ugodno. Koj potem, ko je bil 5. nov. preds. Mac Mahon svoje poročilo (v narodnem zboru) prebral, nasvetoval je Changarnier, da naj se predsedniku oblast podaljša na deset let. Večina je spoznala ta predlog za nujen. Izročen je komisiji (odseku) 15 mož, ki ga ima preudariti in potle zboru sporočiti, kakor se jej bo zdelo. V odseku je doberšno število republikancev in tudi načelnik njegov je levega središča poslanec (torej po republiki dišeč), in tako tudi tajnik. Bati se je, da ne bi ta komisija bila nasprotna podaljšanju predsednikove oblasti. Tega pa da bi se podaljšala — želé zdaj vsi monarhisti in vsi, kterim je za red mar, kajti Mac Mahon je krepak vladar in značajan mož. Sicer pa se konservativna večina močno ruši.

Špansko. Govorilo se je, da so Karlisti na dveh krajih zmagali; enateh zmag da jim je odprla pot čez Ebro proti Madridu; dalje, da so vjeli tudi 25 madridsko-republikanskih častnikov in 150 konjikov. Novejše poročila ne potrjujejo tega.

Domače novice.

(Duh. spremembe) — Č. g. Vuga Peter, duh. pomočnik v Štjaku, gré za provizorja v Škerbino. Č. g. Jožef Kragelj, duh. pomočnik pri sv. Ignaciji v Gorici gré za vikarja v Levpo; na njegovo mesto pride č. g. Franc Vidic, duh. pomočnik v Kanalu. Č. g. Faganelj Stefan, subsidiar v Šmarji, gré za duh. pomočnika v Štjak; na njegovo mesto pride fajmoštrov pomočnik v Komnu, č. g. Farfolja Jožef. Č. g. Kódre Janez, novomašnik gré za duh. pom. v Kanal, č. g. Dugulin Janez pa za subsidiarja v Štvrjan. Č. g. Janez Kragelj, vikar v Levpi, je šel zatrdno v pokoj in stanuje v Kanalu.

Razne vesti.

— *Janez Krainz*, suplent na goriškem gimnaziji je imenovan za učitelja na gimn. v Pazin-u.

— *G. Jožef Gorjup*, sodnijski adjunkt pride za okrajnega sodnika v Kanal.

— *Naročnina povišana.* — Nekteri dunajski dnevniki so vsled „kracha“ naročnino povišali.

Požar v Trstu 9. t. m. je 14 družin ob stanovanje pripravil. Ogenj je nastal po ne previdnosti nekega žganjarja, ki je tudi petro- lje prodajal.

Poslano.

Komenski dopisnik (glej „Sočo“ od 6. t. m.) trdi, da nisem imel pravice ne voliti ne izvoljen biti, „da celo v dotični volitevni lokal ne bi bil smel priti“. Čuda, da mi pusti ta dopisnik še dihati.

1.) Pravico priti v volitevni lokal sem imel. To dokažem tako: Volitevni lokal v Komnu je bila občinska pisarnica. V občinski pisarnici je županstvo-najvišja oblast. Županstvo pa mi je poslalo nekaj dni pred 9. oktobrom to-le „vabilo“: Gosp. Lukežič Janez, kaplan v Komnu se povablja, da pride dne 9. okt. 1873 ob 1 popoldne k volitvi volilcev drž. poslanca v *tukajšnjo občinsko pisarnico*. Županstvo v Komnu.

Vovčič l./r.

S tem „vabilom“ mi je bila dana pravica voliti. Ali morebiti ne?

2. (Kar se tiče pravice voliti in izvoljenemu biti dopis v „Soči“ ne zadeva mene, marveč komisijo in g. glavarja, ki je volitev vodil. Lahko bi tudi na to odgovoril, pa nečem. Toliko pa rečem, da navedeni §: 26. drž. post. ni imel z mojo pravico nič opraviti. Tisti, ki so mi pravico kratili, kratili so mi jo od začetka — kot kaplani, te kljuke so se šele pozneje poslužili. Če so pa mislili, da imajo prav, zakaj se niso pri volitvi oglasili in stvar s §§. dokazali? Protestovati, pa brez dokazov, to je preotročje. To naj zadostuje.

Janez Lukežič,
kaplan.

Podpisani naznanjam, da nisem v nobeni zvezi z dopisom „iz Lokovca nad Kanalom“ v „Slov. Nar.“ od 24. okt. t. l. Sam tega nisem pisal, ker znam le toliko pisati, da svoje ime podpišem, komu drugemu pa tudi nisem ukazal ali pa dovolil kaj takega javiti. Rad bi pa zvedel, kdo je ta dopisnik, kterega ni sram mojega podpisa se posluževati.

V Lokovcu nad Kanalom, 6. nov. 1873.

Blaž Winkler l./r.

Pojasnilo.

V Kobaridu, 9. novembra. — Dopisnik v Vašem cenjenem listu, št. 45, iz kobaridskega okraja od 2. t. m. očita tukajšnji c. kr. pošti, da ne uraduje po postavi. Te ne pozná gosp. dopisnik, kar se razvidi iz njegovega dopisa, zatoraj mu ne odgovorim in svetujem, naj se obrne s svojo pritožbo na pravi kraj, do sl. c. kr. poštne direkcije v Trstu, katera jo gotovo prevzame, pretrse in postavno reši.

Izidor Pagliaruzzi, l./r.
c. kr. poštar.

Borsni kurzi na Dunaji 13. novembra.

	gl. kr.
Enotni drž. dolg. v papirju . . .	68.10
„ „ „ „ srebri . . .	73.25
Drž. posojilo leta 1860 . . .	101.80
Akcije narodne banke . . .	950.—
Kreditne akcije . . .	216.50
London . . .	114.30
Napoleon d'or. . .	9.14
Cekini . . .	—.—
Adžjo srebra . . .	109.40

Tržna cena.

	gl. kr.
Pšenica . . .	3.65
Rež . . .	2.30
Ječmen . . .	3.—
Oves . . .	1.30
Koruzna . . .	2.20
Ajda . . .	2.20
Krompir . . .	2.30
Seno . . .	1.—
Slama . . .	1.—

Oznaničnik.

Odvetnik

Josip D. Jakopič

ima svojo **pisarnico** v **Rastelu**
hiš. št. 460 — v **Mulič** - evi
hiši v II. nadstropji nad prodajal-
nico železa.

Na znanje

Opravniki banke

„Slovenije“

za Gorico in njeno okolico sem jez podpisani.

Prosim za prijazno zaupanje.

Janez Lapajne

stanujem v goriški čitalnici.